

P1 stiller med *Stjerner og striber* et udmærket flagskib for folkelig formidling af det amerikanske syretrip, Trumpadministrationen inviterer med om bord i

I den anden installment af P1-podcasten, forsøger Trump at sætte ild til forfatningen, mens Surrugue, Gjerulf Kretz og Engelbrecht forsøger at sætte ord på hvad fanden det er der sker

Marie Agnete Lønholdt Juhl

Når verden slår sprækker, kan journalistikken ikke stå stille. Derfor forventer jeg mig meget af Danmarks Radios P1-program *Stjerner & Striber*, stationens lille flagskib for en bredt tilgængelig tour de force, igennem det cirkus som er amerikansk politik.

Bag roret står dansk-franske Stéphanie Surrugue, medværter denne gang er udlandskorrespondenter Lillian Gjerulf Kretz og Lasse Engelbrecht.

Min bekymring og alarmisme har tidligere fået mig til at droppe programmet, men udsendelsen *Forgyldt forfatningskamp*, der blev produceret og sendt første gang i marts i år, skuffer ikke.

Emnet er også taknemmeligt: det Hvide Hus har netop offentliggjort sin professionelt producerede video af de første deportationer af udokumenterede immigranter til El Salvador, hvis præsident betegnes som diktator, Trump mener at enhver dommer der kritiserer ham, skal fyres og stilles for en rigsret, og så har Trump fjernet de ikke-republikanske medlemmer af bestyrelsen for den vigtige kulturinstitution Kennedycentret, og indsat sig selv som formand.

Og det er faktisk en både smidig, interessant og sagligt reflekteret gennemgang af den første begivenhedsrige måned med Trump bag roret, vi inviteres indenfor til.

At også politisk journalistik lykkes med at ramme en balance mellem saglighedens seriøsitet og dybde på den ene side, og formidlingsformer der vækker og griber almindelige menneskers opmærksomhed på den anden, er demokratisk helt essentielt, og det har formentlig aldrig været hverken vigtigere eller vanskeligere i dag, hvor chokbølgerne fra den politiske verdens jordskælv rammer os alle.

For no biggie, Trumpadministrationen er såmænd blot i gang med at bryde selve den jord op, som landet er bygget på, først og fremmest ved at nedbryde den

tredeleling af magten, som oprindeligt var resultatet af de forenede staters afvisning af de europæiske monarkiers enevælde, og istedet samle så meget magt som muligt, i præsidentembedet.

Sådan konkluderer Gjerulf Kretz kort inde i programmet, som, efter Trump i januar, med sit overdimensionerede røde slips og græskarfarvede hente-hår, traskede ind i det ovale værelse til endnu en omgang i karussellen, tog hul på sin anden epoke.

Trump vs. forfatningen: hvem har ret? Folket eller fagfolket?

Podcastformatet udmærker sig ved at invitere lytteren, insisterende personligt og i øjenhøjde, indenfor i værternes uformelle samtale, og efter en intro af roundtable smooze talk værterne imellem om fredagshumør og et par ikoniske lydbidder med Biden, Trump og Harris, slår et lydclip med en talsperson fra den ansete borgerrettighedsorganisation UCLA, en anderledes alvorlig tone an; "I do think we are slipping closer and closer to a constitutional crisis" lyder det.

"I sin iver for at gøre USA great again, trodser Donald Trump domstolene i en grad at hans fans jubler, mens forfatningseksperter – de gyser", præsenterer Surrugue, og spørger retorisk sine medværter "Så hvem har ret? Folket eller fagfolket?".

Første nedslag er historien om, at franskmændene har kaldt den 46 meter høje ikoniske Frihedsgudindestatue, de

ellers gav i gave i 1876, tilbage i reaktion på Trumps handlinger og udtalelser, siden hans indsættelse.

"Har I fulgt med i det seneste amerikansk-europæiske drama?" åbner Surrugue, hvortil Gjerulf Kretz svarer "mai oui", og forklarer at hun synes det kunne være über cool at drikke sin morgenkaffe oppe i faklen, mens Engelbrecht kalder det Hvide Hus's talsperson Karoline Leavitts ord for et "episk takedown", da hun kaldte Raphael Glucksmann, den franske politiker og medlem af Europaparlamentet, der stod for tilbagekaldelsen af den historiske gave, for "an unnamed low level french person".

Den diplomatiske palaver mellem Leavitt og Glucksmann er en mild starter, næste holdepunkt er udsendelsens hovedfokus, og Surrugue beskriver medrivende den af det Hvide Hus "utroligt velproducerede video, der er som taget ud af Hollywood" af fangerne – der af administrationen anklages for at være medlem af den venezuelanske superbande, Tren de Aragua – mens de gennes på fly til El Salvador, et land de fleste af dem ingen tilknytning har til, og spørger hvad er det, der er på spil her?

"Det der er pointen her, er vi ved ikke hvem de her mennesker er, vi har kun administrationens påstand for det, men vi har netop ikke haft en rettergang – som det hører sig til i en retsstat," svarer Gjerulff Kretz, og fortæller at Trump på den måde signalerer, at præsidentembedet står over den lovgivende og dømmende magt, og at

ingen kan, eller har ret til at udfordre ham, heller ikke domstolene.

Engelbrecht refererer til højesteretskendelsen om udvidet immunitet fra 2024, der slår fast at ingen præsident kan straffes for handlinger der er udført i officiel henseende, og tilføjer endnu et lag af alvor, når han konkluderer at kampen om hvorvidt administrationen kan handle som den ønsker, eller som alle andre, er forpligtet til at følge retsstatslige principper, derfor i yderste konsekvens afgøres af administrationens evne til politisk at frame virkeligheden i egen favør.

“Juridiske eksperter i USA er dybt, dybt bekymrede for om det der er fundamentet for USA, forfatningen, er under så meget pres at man er på vej ud i en mere autoritær retning. Vi er altså helt oppe på den store klinge, for hvis du siger du har uanet magt som præsident, jamen så er du jo konge,” lyder det fra Gjerulf Kretz.

Trump blæser altså til kamp mod den retsstat han er valgt til at lede, og er lifligt ved at sætte ild til det 250 år gamle papir, landets forfatning er nedfældet på.

Midlet, fortæller Engelbrecht, er at ødelægge den tillid amerikanerne har til staten og dens institutioner, og mest af alt til presse og medier.

En sidste bro, denne gang af den legendariske soundbite “the golden age of America has only just begun” tager os et smut forbi præsidentens overhaul af det ovale værelses indretning, med Surrugues beskrivelse; “det er *Bo bedre* på steroider!”, og til sidst runder vi

administrationens forvandling af den stolte institution The Kennedy Center.

Gjerulf Kretz fortæller at superpopulisten Steve Bannon beskriver kulturcentret som “højkirken for den sekulære, ateistiske, administrative stat,” og at stedets apolitiske status er en torn i øjet på Trump, og at hans overhaul af stedet symboliserer den større kamp om USA’s identitet, Trump står i spidsen for. “Sådan!”, svarer Surrugue energisk, da Gjerulf Kretz nævner at Trump har udnævnt sig selv til centrets formand, og Engelbrecht synes at ideen om at koret af 6. januarfanger, skal være det næstkommende kor til at optræde på centrets scene, er ‘genial’.

De tre runder af med at nævne at voldsom, også republikansk, kritik pibler frem i det amerikanske samfund, og cirklen sluttet noget abrupt, outroen består af værternes venskabelige smalltalk og spørgsmålet om hvem af de to, folk eller fagfolk, skal have det sidste ord, står ubesvaret hen.

Virkeligheden på hovedet

Valget af Trump i 2016 betød omfattende diskussioner i internationale journalistiske kredse – for hvordan kan man overhovedet dække en administration, der helt grundlæggende angriber selve den faktabaserede verdensforståelse – noget den russiske forfatter Masha Gessen beskriver som fascismens dna?

Oxfords English Dictionary udråbte samme år *post-truth* som årets ord, og

tænketanken Brookings Institute formulerede syv principper til hvordan journalistikken kunne møde øjeblikket, ved på en og samme tid at gentænke sig selv, såvel som genoplive gamle dyder.

Fælles for mange af svarene var, at journalistikken i den trumpianske tidsalder, først og fremmest ikke må normalisere det groteske – det som anfægter demokratiet, forvrænger virkeligheden og angriber kampen for det almene og fælles bedste. Og det er en uhyre kompleks ambition at indfri, for det er umenneskeligt hårdt at skulle forblive i undtagelses- eller krisetilstand længere end højst nødvendigt.

Derfor må hovedopgaven være, også for en produktion som *Stjerner og striber*, at lykkes med at balancere på den knivsæg af sympatiske formidlingsgreb og dyb saglighed, der gør at den på en og samme tid, informerer og underholder, og Stjernepodden når et langt stykke af vejen.

Formatet savner stadig at en forsker træder ind og tilføjer endnu et lag af faglighed, og diagnosticerer og perspektiverer den udvikling værterne så grundigt præsenterer. Jeg vil vide hvad udviklingen betyder for helt almindelige amerikanere.

For nu stiller jeg mig tilfreds med at programmet er skruet sammen på en måde, så jeg er sikker på at det vil lokke langt flere end en politisk journalistiknørd som mig selv, indenfor, og det er uforbeholdent væsentligere end noget som helst andet.

Stjerner og striber, *Forgylt forfatningskamp*, sendt første gang den 21. marts 2025 på P1, får 4,5 ud af 6 stjerner